

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Trafik Kanunları da Dahil İdari Kanunlar ve Bu Husustaki Şerî Hüküm

Yusuf Ayaş Zeyn'e

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi

Allahu Teala'dan tam bir afiyet ve hayır içinde olmanı temenni ediyorum ey Şeyhimiz. Allahu Teala sizi ve bizi korusun, İslam ümmetine, size ve bize, Nübüvvet Minhacı üzere Hilafetin gölgesinde İslam ile yönetmeyi nasip etsin.

Soru:

Ülkemizde trafik kazaları artmış ve bu durum birçok kazazedenin ölümüne yol açmıştır. Bizler sürücülerini ve yolcularını korumak adına trafik kurallarının ihlal edilmemesini nasihat ediyoruz... ama bu kuralların İslami olmadığı gibi haklarında nâsırlar olmadığı şeklinde tepkiler geldiği gibi... trafik kuralları da dahil olmak üzere bize hükmeden tüm yasaların İslami olmadığı şeklinde tepkiler geliyor... Bunlara yanıt verenlerden bazıları da bu kanunların meşru kanunlar olduğunu ve bunları ihlal etmenin caiz olmadığını söylüyorlar. Bu şekilde tartışma büyüüp gidiyor...

Peki ister İslami ülkelerde olsun isterse de küfür ülkelerinde olsun İslam dışı yönetilen bu ülkelerde trafik kurallarını ihlal etmek haram mıdır??

Buna dair deliller var mıdır?

Allah sizi mübarek kılsın.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Öncelikle o güzel duanızdan dolayı teşekkür ediyorum. Ben de Allah Subhanehu'dan, siz ve tüm Müslümanlar için, hayır, nusret ve iktidar temenni ediyorum...

Sorunuza gelince; size meseleyi tüm yönleriyle açıklayacağım inşallah:

1- Kanun şöyle tanımlanmıştır: “Sultanın insanları, karşılıklı alâkalarında uymaya mecbur ettiği kaideler toplamıdır.” Bu, yöneticinin veya devletin belirli hükümleri alması, bunları benimsemesi ve bunlarla amel edilmesini emretmesi anlamına gelmektedir. Böylece bu hükümler, yönetici veya devlet tarafından benimsendikten sonra tebaa için bağlayıcı kanunlar haline gelirler...

2- Yukarıda dikkat çekilen anlamda kanunlar çıkarmak şer'an caizdir ve bunu Halife yapar. Çünkü şeriat, Halife için hükümler benimseme ve bunlara uymaya mecbur etme hakkı vermiştir. Bu konuyu kitaplarımızda detaylı olarak açıkladık ve şimdi size, Anayasa Mukaddimesi Kitabı'nın birinci cildinde, Halifenin salahiyetlerinde bahseden “36.” maddenin “a” bendinde bununla ilgili geçen bazı hususları aktaracağım:

(a- Ümmetin işlerini gözetmek için Allah'ın Kitabı'ndan ve Rasulü'nün sünnetinden sahih içtihat ile istinbat edilmiş gerekli şerî hükümleri benimser. Böylece bunlar, itaat edilmesi farz olan ve muhalefet edilmesi caiz olmayan kanunlar haline gelir.

.....

(a) fıkrasının delili; sahabenin icmasıdır. Şöyle ki: Kanun ıstılahi bir lafızdır ve “insanların gereğince hareket etmeleri için sultan tarafından yayınlanan emir” anlamındadır. Nitekim kanun şöyle tanımlanmıştır: (Sultanın insanları, karşılıklı alâkalarında uymaya mecbur ettiği kaideler toplamıdır.) Yani sultan (hâkimiyet sahibi yönetici) birtakım hükümler emrettiği zaman, bu hükümler kanun hâlini alır ve insanların bağlanmasını gerektirir. Sultanın emretmedikleri ise kanun olmaz ve insanların bağlanmasını da gerektirmez. Müslümanlar ise şerî hükümlere göre hareket ederler. Dolayısıyla sultanın emir ve nehiyelerine göre değil, Allah’ın emir ve nehiyelerine göre hareket ederler. Dolayısıyla da gereğince hareket ettikleri şerî hükümlerdir, yöneticilerin emirleri değildir. Ancak Sahabeler, bu şerî hükümler hakkında ihtilaf etmişlerdir. Şerî naslardan, bazıları bir şey anlarken, bazıları başka bir şey anlamışlar ve her biri kendi anlayışına göre hareket etmişlerdir. İşte onun bu anlayışı, kendisi hakkında (nezdinde) Allah’ın hükmü olmaktadır. Lakin burada, Ümmet’in işlerinin güdülmesinin Müslümanların tamamının tek bir görüş üzerinde topluca hareket etmelerini ve herkesin kendi içtihadına göre hareket etmemesini gerektiren birtakım şerî hükümler söz konusudur. Nitekim bu, bilfiil gerçekleşmiştir. Zira Ebû Bekir’in görüşü, malın Müslümanlar arasında eşitlik ile dağıtılması gerektiği, çünkü hepsinin eşit hakları bulunduğu şeklinde idi. Ömer’in görüşü ise Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem’e karşı savaşılanlara, Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem ile birlikte savaşanlar kadar verilmesinin ve fakire zengin kadar verilmesinin sahih olmayacağı şeklinde idi. Ne var ki Ebu Bekir Halife idi ve kendi görüşü ile amel edilmesini emretmişti. Yani malın eşitlik ile dağıtılmasını benimsemişti. Müslümanlar da bu konuda ona bağlanmışlar, kâdılar ve valiler de gereğince hareket etmişlerdi. Ömer de ona tâbi olmuş, Ebu Bekir’in görüşü ile amel edip o görüşü infaz etmişti. Ömer Halife olunca, Ebu Bekir’in görüşüne muhalif bir görüş benimsedi. Yani malın eşitlik ile değil, üstünlük ile dağıtılması şeklindeki kendi görüşü ile amel edilmesini emretti. Böylece mallar, önceliğe ve ihtiyaca göre dağıtıldı. Müslümanlar ona bağlandılar, kâdılar ve valiler bununla amel ettiler. Dolayısıyla İmam’ın, sahih içtihat yoluyla şeriatın alınmış muayyen hükümler benimsemeye, bunlar ile amel edilmesini emretmeye, kendi içtihatlarına muhalif olsa dahi Müslümanların bunlara itaat etmeleri, kendi görüşleri ve içtihatları ile amel etmeyi terk etmeleri gerektiğine dair icmâ-us Sahabe oluşmuştur. İşte benimsenen bu hükümler, kanunlardır. Bundan dolayı kanunlar çıkarmak, tek başına Halife’nin hakkıdır ve ondan başka hiç kimse, bu hakka mutlak olarak sahip değildir.) Bitti.

3- Halifenin çıkardığı kanunlar iki kısımdır:

a- Şerî hükümlerin olduğu kısım; Halife bunları benimser ve insanların bunlarla amel etmesini zorunlu kılar. Bunlar ise muamela, ukubat ve benzeri hükümler gibi olanlardır... Bu kısma, tebaanın iki yönden bağlı kalması gerekir: Çünkü bunlar şerî hükümlerdir ve şerî olarak sultana (yöneticiye) itaat etmek vaciptir.

b- Diğer kısım ise; Halifenin, örneğin trafik kanunları gibi işlerin gözetilmesi hususundaki salahiyetlerine göre Müslümanların maslahatı için koyduğu idari düzenlemelerdir... Yukarıda açıklandığı üzere şerî olarak sultana itaat etmenin vacip olmasından dolayı tebaanın bu kısma bağlanması gerekir...

4- Şerî olmayan ve beşerî hükümlerle yöneten sultana gelince; şerî olarak ona itaat etmek vacip olmadığı gibi onun kanunları da Müslümanlar için bağlayıcı değildir. Çünkü onun Müslümanlar üzerinde itaat hakkı yoktur... Günümüzde şerî olmayan sultan (yönetici) tarafından çıkarılan kanunlar üç çeşittir:

a- Evlenme, boşanma, miras ve benzerlerini İslam fıkından alınan hükümlere göre düzenleyen “Ahvaluş Şahsiyye Kanunları” olarak adlandırılan kanunlar gibi şerî hükümlerden alınmış olan kanunlardır; bunlar, şerî hükümlere göre olduğu sürece kendisiyle amel edilen kanunlardır. Çünkü bunlarla amel etmek, şerî hükümlere göre amel etmektir...

b- Şeriate aykırı olan kanunlar; bunlar ise, faize, zinaya, içki içmeye, haram olan satışlara izin veren kanunlar, mülkiyetleri ve dağıtılmasını düzenleyen kanunlar ve ekonomik, eğitim ve benzeri hayatı düzenleyen kanunlar gibi olan birçok kanunlardır... Bu, Allah’ın indirdiklerinden başkasıyla yönetmek kapsamında olup bu haramdır ve Müslümanların bu kapsamda bu kanunlarla amel etmeleri caiz değildir, hatta bu Müslümanlara kesin bir şekilde

haramdır ve bu kanunları değiştirmek ve bunları şeriatın hükümlerine uygun hale getirmek için çalışmaları gerekir.

c- Trafiği düzenleyen,  ğretimi, ev ve yol yapımını ve idari düzenlemeler bölümüne giren benzeri hususları düzenleyen kanunlar gibi idari düzenlemelerle ilgili olan kanunlar... Bunlar, şerî olarak amel etmeyi gerektirmeyen kanunlardır. Çünkü bunlar, şeriatın itaat etmeyi zorunlu kılmadığı bir otorite tarafından çıkarılmış kanunlardır. Ancak bu kanunlarla amel etmek haram değildir, bilakis caizdir. Çünkü bunlar, idari düzenlemeler kapsamındadır...

Ancak bu idari kanunlara uyulmadığı taktirde, kırmızı ışıkta durmaya uymamak gibi hem kendine hem de başkalarına zarar ve eziyet vermeye neden oluyor ve bunun sonucunda trafik kazaları meydana geliyor ve bu da hem kendine hem de başkalarına zarar veriyorsa... o zaman bu kanunlara bağlı kalmak vacip olur. Ancak bu bağlılık, şerî olmayan sultana itaat anlamında değil, bilakis bunlara bağlı kalınmamasından kaynaklanan zarar verme anlamındadır. Zira Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem zarar vermeyi haram kılmıştır. Nitekim Hakim Müstedrek'te Ebi Said el-Hudr  Radıyallahu Anhu'dan, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şeyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ، مَنْ ضَارَ ضَارَهُ اللَّهُ، وَمَنْ شَاقَّ شَاقَّ اللَّهُ عَلَيْهِ** **“Zarar vermek de yoktur. Zarar görmek de yoktur. Kim zarar verirse Allah da ona zarar verir, kim sıkıntı verirse Allah da ona sıkıntı verir.”** Bunun hakkında şeyle dedi; “bu, Müslim'in şartına göre isnadı sahih hadistir ve bunu tahric etmemiştir.” Zehebi ise řu sözüyle yorumladı: “Müslim'in şartına göre.” Dolayısıyla bu gibi durumlarda bağlı kalmanın vacip olması, şerî olmayan veya gayrimüslim olan yöneticinin çıkarmış olduğu kanunlara itaat etmenin vacip olmasından değil, zarar vermenin, zarar görmenin ve eziyet vermenin haram olmasından kaynaklanmaktadır.

5- Buna göre şeriat ile h kmetmeyen İslami ülkelerde ve gayrimüslimlerin ülkelerindeki trafik kanunlarına uymaya gelince; ben, bu ve bu türden olan kanunlara ve idari düzenlemelere bağlı kalmanın şer'an caiz olduğunu söylüyorum. Dolayısıyla bu haram değildir ve aynı şekilde vacip de değildir... Ancak řu durum hariç; idari kanunlara bağlı kalmamak zarara ve eziyete neden oluyorsa o zaman buna uymak vacip olur. Ama bu vacibiyet, şerî olmayan veya gayrimüslim bir yöneticiye itaat etmek nedeniyle değil, bilakis zarar ve eziyet vermenin haram olması nedeniyle...

Bu günlerde birçok durumlarda fark edilen şey, özellikle trafik kuralları olmak üzere idari düzenlemelerin ihlal edilmesinin zarara yol açmasıdır. Dolayısıyla zararı ortadan kaldıran bu kanunlara bağlı kalınır ve ihlalden kaynaklanabilecek hususları önlemek için bununla amel edilir.

Umarım mesele tüm yönleriyle açıklığa kavuşmuştur.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 07 şevval 1440

M. 10/06/2019

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3958/>